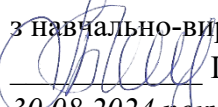

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ПРОФЕСІЙНОЇ
(ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ
«КИЇВСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ КОЛЕДЖ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПОЛІГРАФІЇ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виробничої роботи

 Ірина БАБЕНКО

30.08.2024 року

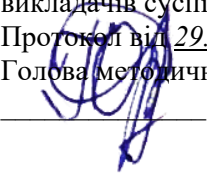
СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КУЛЬТОРОЛОГІЯ»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	<u>18 Виробництво та технології</u>
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	<u>186 Видавництво та поліграфія</u>
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	<u>Друкарське виробництво</u>
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИЙ СТУПІНЬ	<u>Фаховий молодший бакалавр</u>
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	<u>Фаховий молодший бакалавр з видавництва та поліграфії</u>
ВИКЛАДАЧ	Черниш Наталія Миколаївна nchernish@gmail.com

Укладач: Черниш Наталія Миколаївна, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

(підпис)

РОЗГЛЯНУТО ТА ПОГОДЖЕНО
на засіданні методичної комісії
викладачів суспільно-гуманітарної підготовки
Протокол від 29.08.2024 №1
Голова методичної комісії
 _____ Оксана СТЕЦЕНКО

ПОГОДЖЕНО:
Заступник директора з навчальної роботи
 _____ Оксана СТОГНІЙ

Гарант освітньо-професійної програми _____ Анна НІКОЛАЄВА

**«КИЇВСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ КОЛЕДЖ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПОЛІГРАФІЇ»**

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
ОКЗ КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Галузь знань	18 Виробництво та технології
Спеціальність	186 Видавництво та поліграфія
Спеціалізація	-
Освітньо-професійна програма	Друкарське виробництво
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Основні характеристики навчальної дисципліни	
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/ загальна кількість годин.	1,5 кредити/ 45 годин, зокрема: лекції – 21 год., семінарські -11 год., самостійна робота – 13 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська
Рік підготовки/ семестр навчання	1 / I семестр
Дні занять	згідно розкладу
Консультації	згідно графіку
Пререквізити (передумови вивчення дисципліни)	Вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях, отриманих здобувачами освіти, при вивченні таких дисциплін як: «Історія України», «Всесвітня історія».
Анотація дисципліни	«Культурологія» є навчальною дисципліною, яка дає можливість системно осягнути культурологічні надбання світу і діяльності людства. Її не слід розглядати як набір відомостей про культуру, тому що вона є основою для гуманітарної орієнтації свідомості і поведінки, для розуміння світової та вітчизняної культури. Як гуманітарна наука, культурологія досліджує культуру як спосіб життя людини, виражає її родову специфіку і призначення. Жодна сфера життя – економіка чи політика, сім'я або освіта, мистецтво чи мораль, дозвілля або спорт – неможливі поза культурою. Курс «Культурологія» сприяє розумінню сучасних соціокультурних процесів в Україні та світі, світоглядним передумовам та культуротворчій орієнтації сучасної людини.
Методи навчання	Поєднання традиційних та нетрадиційних методів викладання із використанням інноваційних технологій: пояснювально-демонстраційний метод, (розповідь-пояснення, бесіда, лекція, лекція з презентаційним супроводом); метод проблемного викладання метод демонстрацій

	практичний метод (лабораторні роботи, розв'язування якісних і розрахункових задач а творчих завдань, виступи, підготовка інформації); практичні методи стимулювання інтересу і мотивації до навчання (мозковий штурм, цікаві факти, презентації, фрагменти фільмів, документальні фільми, відеоролики). застосування інформаційних технологій.
Компетентності, які набуваються при вивченні дисципліни	ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання у видавничо-поліграфічній галузі або в процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів технічних, природничих, гуманітарних, соціальних наук та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях. ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
Заплановані результати навчання	РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. РН3. Знаходити, оцінювати й використовувати інформацію з різних джерел, необхідну для розв'язання теоретичних і практичних завдань видавництва і поліграфії. РН5. Створювати та оформлювати видання, використовуючи технології додрукарської підготовки, друкарських та після друкарських процесів, методів оброблення текстової, графічної та мультимедійної інформації. РН7. Використовувати сучасні інформаційно-комп'ютерні та цифрові технології для вирішення професійних завдань у галузі поліграфічного виробництва в опрацюванні текстової, графічної та мультимедійної інформації з використанням сучасних інформаційних технологій та спеціалізованого програмного забезпечення. РН8. Розуміти та застосовувати у практичній діяльності особливості технологічного процесу друкування на різних поліграфічних матеріалах, особливості використання поліграфічних і допоміжних матеріалів. РН9. Оптимально обирати технології, матеріали, обладнання, апаратно-програмного забезпечення, методів і засобів контролю для проектування технологічного процесу виготовлення видавничо-поліграфічної продукції згідно з вимогами замовника, умовами виробництва, особливостями поліграфічних матеріалів тощо.

	РН10. Уміти вибрати ефективний спосіб друку та вид оздоблення на основі сучасних технологій залежно від виду продукції та її призначення. РН11. Забезпечувати якість друкованих і електронних видань, паковань, мультимедійних інформаційних продуктів та інших видів виробів видавництва та поліграфії.
Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання	
Щодо відвідування занять	відвідування занять є обов'язковим; за об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, стажування, форс-мажорні обставини) навчання може відбуватись з використанням технологій дистанційного навчання (Google Class, Zoom, Google Meet, Viber тощо)
Щодо термінів виконання та перескладання	завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку; перескладання тематичного/семестрового контролю здійснюється з дозволу викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) Відпрацьовувати пропущені заняття відповідно до графіку проведення консультацій та за допомогою технологій дистанційного навчання.
Щодо академічної доброчесності	Під час роботи над індивідуальними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними. Дотримуватись Положення про академічну доброчесність Коледжу. Списування, плагіат, фабрикація під час виконання самостійної роботи та екзамену заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв). За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; позбавлення академічної стипендії позбавлення наданих закладом освіти пільг. Дотримуватись принципів академічної доброчесності, правил цитування під час створення презентацій, відповідей на заняттях, підготовки доповідей, курсових проектів (робіт). Крім того, підсумковий семестровий контроль здобувачів освіти може здійснюватися з використанням технологій дистанційного навчання коледжі. З метою контролю виконання завдань екзамену в дистанційній формі викладач має право протягом усього заходу користуватись засобами інформаційно-комунікаційного зв'язку, які дозволяють ідентифікувати здобувача освіти (Google Meet, Viber тощо) <i>Інформація доступна за покликанням: https://surl.li/btfgyn</i>
Організація освітнього процесу	Організація освітнього процесу та відвідування занять здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу фахового молодшого бакалавра в комунальному закладі професійної (професійно-технічної) освіти "Київський професійний коледж інформаційних технологій та поліграфії" <i>Інформація доступна за покликанням: https://surl.li/btptyob</i>
Можливості інклюзивної освіти	Прописано відповідно до політики КПКІТП у відповідності до Порядку організації інклюзивного навчання в закладах фахової передвищої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2021 року № 1321

	<i>Інформація доступна за покликанням: https://surl.li/iwfgtc</i>
Доступ до курсу в системі дистанційного навчання	Навчальні матеріали дисципліни розміщені на інтерактивній платформі Google Classroom <i>Інформація доступна за покликанням: https://classroom.google.com/c/NzEwNzkxMTEzODM3?cjc=35iuqji</i>

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ. Мета, завдання, зміст і структура курсу. Предмет культурології. Сутність поняття «культура». Структура, функції і характерні ознаки культури. Культура і суспільство. Культура і цивілізація. Українська культура в контексті світової культури.

Блок змістового модуля 1. Культура стародавнього світу

Змістовий модуль 1. Культура первісного суспільства. Ранні форми релігійних вірувань. Загальна характеристика первісної епохи. Культура збирання і полювання. Неолітична революція та культура раннього землеробства. Первісна писемність. Тотемізм, фетишизм, магія, анімізм – первісні форми релігійних вірувань, їх специфіка та особливості.

Змістовий модуль 2. Стародавня культура України. Історичні передумови виникнення української культури. Ранні форми культури на українських землях. Трипільська культура. Культура стародавніх слов'ян. Язичницька культура.

Змістовий модуль 3. Особливості античної культури. Місце античності в історії світової культури. Особливості античної культури. Крито-мікенська цивілізація. Грецька міфологія. Наука, література і мистецтво в Стародавній Греції. Стародавні Олімпійські ігри.

Елліністичний період в історії культури. Створення єдиної елліністичної культури. Олександрія – центр елліністичної культури. Наукові знання в епоху еллінізму. Виникнення нових філософських шкіл.

Культура раннього Риму. Культура Риму часів аристократичної республіки. Культура епохи імперії. Вплив грецької культури на римську.

Блок змістового модуля 2. Середньовічне світобачення

Змістовий модуль 1. Візантійська культура. Візантія в історії світової культури. Особливості культури Візантії. Християнство – світоглядна основа візантійської культури. Світове значення візантійської культурної спадщини.

Змістовий модуль 2. Середньовічна європейська культура. Особливості середньовічної культури. Значення християнства для розвитку європейської культури. Розвиток освіти і науки. Схоластика. Література Середньовіччя. Художні стилі: романський, готичний.

Змістовий модуль 3. Культура Київської Русі. Київська Русь – якісно новий етап у розвитку слов'янської культури. Християнізація – рушій нового культурного процесу. Архітектура, живопис. Декоративно-вжиткове мистецтво. Музика. Література, літописання, писемність та освіта, фольклор.

Блок змістового модуля 3. Ренесансний антропоцентризм

Змістовий модуль 1. Особливості італійського Ренесансу та його видатні діячі. Історичні передумови становлення культури Відродження. Загальна характеристика епохи Відродження. Гуманізм як ідеологія Відродження. Видатні представники епохи Відродження.

Змістовий модуль 2. Стил Відродження в Європі. Північне Відродження. Пізнє Відродження. Література, драматургія, образотворче мистецтво. Реформація та її культурно-історичне значення.

Змістовий модуль 3. Своєрідність українського Ренесансу. Суспільно-політичні та історичні обставини розвитку української культури. Містобудування. Західноукраїнські замки та фортеці. Живопис. Розвиток освіти і науки. Братські школи. Меценатство. Україна і західноєвропейські культурні впливи. Полемічна література. Книгодрукування.

Блок змістового модуля 4. Особливості розвитку культури XVII- XVIII ст.

Змістовий модуль 1. Формування європейської культури XVII-XVIII ст. Риси новоєвропейської культури XVII ст. Художні стилі в європейській культурі XVII-XVIII ст.: бароко, рококо, класицизм, неокласицизм.

Змістовий модуль 2. Культура Просвітництва і Нового часу. Витоки та основні засади Просвітництва. Ідеї Вольтера, Дідро, Руссо, Гердера. Особливості розвитку мистецтва доби Просвітництва. Розвиток музичного та оперного мистецтва. Зростання ролі літератури в житті суспільства. Енциклопедизм.

Змістовий модуль 3. Культура українського Бароко. Особливості українського Бароко. Стил ь Бароко в архітектурі та живопису. Жанри образотворчого мистецтва. Музичне барокове мистецтво. Театр. Література. Козацькі літописи. Творчість Г. С. Сковороди.

Блок змістового модуля 5. Культура модернізму

Змістовий модуль 1. Нові стилі та напрями європейської культури кінця XIX – початку XX ст. Модернізм – художній феномен XX ст. Напрями та течії у мистецтві XIX – початку XX ст.: романтизм, реалізм, натуралізм, імпресіонізм, постімпресіонізм, символізм, авангардизм, фовізм, кубізм, абстракціонізм, супрематизм, футуризм, експресіонізм, дадаїзм, сюрреалізм. Конструктивізм і функціоналізм.

Змістовий модуль 2. Модернізм в українській культурі. Новаторство і європеїзація української літератури. Живопис. Музичне і театральне мистецтво.

Блок змістового модуля 6. Культура XX ст.

Змістовий модуль 1. Особливості розвитку світової культури XX ст. Тоталітаризм і культура. Масова культура та її характерні риси. Елітарна культура. Народна культура. Офіційна культура. Контркультура. Течія постмодернізму в культурі на межі XX-XXI ст. Концептуалізм як течія сучасного мистецтва. Нонконформізм.

Змістовий модуль 2. «Розстріляне Відродження» і «Шістдесятництво» в Україні. Політика українізації та її вплив на культуру. Культурне піднесення 20-х років. Становище культури в Україні у 30-х роках. Репресивні акції проти української інтелігенції. «Розстріляне відродження». Тоталітарний геноцид української культури та її наслідки. Національне культуротворення на шляху від подолання тоталітаризму до незалежності (друга половина XX ст.). Рух шістдесятників. Дисидентство.

Змістовий модуль 3. Сучасний стан національно-культурного відродження в Україні. Зростання ролі художньої творчості. Пліуралізм у літературно-мистецькому процесі. «Українська національна колористична школа». Започаткування в Україні мистецьких фестивалів і конкурсів. Українська мова як важливий чинник національного відродження. Роль релігії і церкви у національному відродженні. Сучасні тенденції розвитку культури України.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

З метою отримання інформації про ефективність роботи викладача та результативність опанування учнями навчального матеріалу, стимулювання й підвищення їхньої мотивації до навчання, у процесі викладання навчальної дисципліни застосовуються такі методи контролю: тестування, усне та письмове опитування під час семінарських занять, консультацій, заліку;

самоконтролю (відповіді учнів на запропоновані запитання після самостійного опрацювання навчального матеріалу), взаємоконтролю, корекції, самокорекції та взаємокорекції; усний контроль, письмові роботи, контроль за допомогою технічних засобів та інформаційних систем тощо.

Види контролю:

Поточний – контроль знань здійснюється під час проведення аудиторних знань, перевірки самостійної роботи учня, проведення практичних занять і має на меті перевірити рівень підготовки учнів до виконання конкретних завдань;

Тематичний – складання диференційованого заліку за певними темами після опрацювання тематичного та практичного матеріалу;

Підсумковий – виставлення семестрової оцінки учням, які опрацювали теми, практично засвоїли їх і мають позитивні оцінки.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- тести;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Форма підсумкового контролю –залік. Залік проводиться у формі усного опитування.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ (ЗА 12-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ)

Бал и	Критерії оцінювання
12	Здобувач освіти демонструє ґрунтовні, повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає вмісту навчальної дисципліни; правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях; вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни при виконанні практичних/лабораторних робіт та при курсовому проектуванні, аналізувати отримані дані на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь; знає сучасні технології, тенденції їх розвитку та методи розрахунків; проявляє вміння самостійно ставити та вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії; може відстоювати власну позицію з питань, що розглядаються; спроможний самостійно підготувати виступ на студентській науковій конференції; визначає програму своєї пізнавальної діяльності; займає активну життєву позицію; самостійно користується додатковими джерелами інформації; при тестовому контролі виконує 100 відсотків загальної кількості завдань
11	Здобувач освіти демонструє систематичні та глибокі знання навчального матеріалу за вмістом навчальної дисципліни; вміє аналізувати явища, які висвітлюються в її вмісті; розуміє взаємозв'язок і тенденції розвитку фундаментальних основ дисципліни; вміє застосовувати теоретичні положення при виконанні практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні з ґрунтовним аналізом та оцінкою достовірності одержаних результатів; творчо використовує знання у нестандартних ситуаціях, вміє ставити і розв'язувати задачі у фаховій сфері, застосовуючи вивчений матеріал для формування власних суджень та використання у практичній діяльності; спроможний самостійно або з мінімальною допомогою викладача підготувати виступ на студентській науковій конференції; визначає програму своєї пізнавальної діяльності із системним оцінюванням різноманітних явищ та процесів; займає активну життєву позицію; самостійно користується додатковими джерелами; при тестовому контролі виконує 90-95 відсотків загальної кількості завдань
10	Здобувач освіти демонструє глибокі і ґрунтовні знання матеріалу за вмістом навчальної дисципліни; робить на професійному рівні аналіз можливих ситуацій на основі їх вмісту; вміє застосовувати теоретичні положення при виконанні

	практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні, але допускає окремі неточності; вміє самостійно знаходити та виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною; знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; адекватно оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; знає зв'язок між суміжними дисциплінами; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси; самостійно користується додатковими джерелами; при тестовому контролі виконує 82-89 відсотків загальної кількості завдань
9	Здобувач освіти ґрунтовно володіє матеріалом за вмістом навчальної дисципліни, знає і використовує її основні положення для, аналізу можливих ситуацій при виконанні практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; вміє пояснити основні фундаментальні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді про зміну результату при зміні вихідних параметрів; помилки у відповідях/рішеннях/ відповідних завдань не є системними; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях та задоволенні практичних потреб; самостійно знаходить та користується додатковими джерелами інформації; при тестовому контролі виконує 75-82 відсотків загальної кількості завдань
8	Здобувач освіти виявляє добрі знання навчального матеріалу за вмістом навчальної дисципліни, але допускає несуттєві помилки при використанні теоретичних положень під час виконання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; вміє застосовувати навчальні матеріали у стандартних ситуаціях та задоволенні практичних потреб; вміє аналізувати, робити висновки; самостійно користується додатковими джерелами інформації; обґрунтовано використовує термінологію та фундаментальні положення; при тестовому контролі виконує 67-74 відсотків загальної кількості завдань
7	Здобувач освіти виявляє певні знання навчального матеріалу за вмістом навчальної дисципліни, правильно і логічно відтворює її вміст; демонструє достатні вміння під час виконання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні, самостійно визначає шляхи їх виконання; оперує базовими теоріями і фактами взаємозв'язку між дисциплінами, вміє наводити приклади на підтвердження певних думок; у стандартних ситуаціях за допомогою викладача вміє застосовувати теоретичні знання; з окремими неточностями вміє знаходити та використовувати додаткові інформаційні матеріали; при тестовому контролі виконує 58-66 відсотків загальної кількості завдань
6	Здобувач освіти засвоїв основний теоретичний матеріал навчальної дисципліни та орієнтується в її вмісті; виконує стандартні (типові) завдання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; розуміє основні взаємозв'язки між дисциплінами та практичними потребами, що є визначальними в курсі, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; з допомогою викладача може вирішувати подібні завдання, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок; виконує 50-57 відсотків загальної кількості тестів
5	Здобувач освіти має певні формалізовані знання навчального матеріалу, але невпевнено орієнтується у вмісті навчальної дисципліни та основних теоретичних положеннях; частково володіє вміннями щодо виконання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; відсутнє розуміння взаємозв'язків з іншими дисциплінами та практичними потребами; виконує 41-49 відсотків загальної кількості тестів
4	Здобувач освіти демонструє неповні знання навчального матеріалу; недостатньо орієнтується у вмісті навчальної дисципліни; демонструє деякі вміння при застосуванні теоретичних положень під час виконання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; допускає суттєві помилки, пов'язуючи базові

	фундаментальні положення з практичними потребами; при тестовому контролі виконує 33-40 відсотків загальної кількості завдань
3	Здобувач освіти лише частково опанував навчальний матеріал дисципліни; слабо орієнтується в її вмісті; допускає істотні помилки при виконанні практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; не пов'язує базові фундаментальні положення з практичними потребами; при тестовому контролі виконує 15-32 відсотків загальної кількості завдань
2	Здобувач освіти лише частково опанував навчальний матеріал дисципліни, не орієнтується в її вмісті, потребує суттєвої допомоги при виконанні практичних/лабораторних/ курсових робіт, демонструє незнання базових фундаментальних положень; при тестовому контролі виконує не більше 15 відсотків загальної кількості завдань
1	Здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, у нього відсутнє системне мислення, практичні навички не сформовані

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Культурологія: Підручник. Одеса: Університете Ушинського, 2023. – 433 с.

Додаткова література:

1. Сушко А.І. Культурологія : навч.-метод. посібник / А.І. Сушко, Т.М. Краснопольська. – Одеса : Фенікс, 2018. – 34 с. (Сер. «Навчально-методичні посібники»).
- <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a2208b48-5101-4eef-9644-82a49daf8e2e/content>
2. Основи культурології: Навч. посіб. / За ред. Л.О. Сандюк та Н.В. Щубелки. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 400

Інформаційні ресурси:

1. с. <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1837/1/%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97.pdf>
2. https://dspace.sfa.org.ua/bitstream/123456789/1901/1/Aksyonova_3.3Kultura.pdf